

boakkerbouw

voor de akkerbouw van morgen

Sectoraanpak Nitraat
24-11-2025

BO Akkerbouw in het kort

- Centrale platform voor Nederlandse akkerbouwketens
- Kenniscentrum voor Nederlandse akkerbouwers
- start in 2015
- 14 leden, 20.000 bedrijven, 530.000 hectare
- € 28 miljard toegevoegde waarde

Erkende (inter)brancheorganisatie (EU 1308/2013):

- Granen
- Suiker
- Aardappelen
- Uien & industriegroente
- Vlas & hennep
- Zaaizaad

Wat hangt ons boven het hoofd?

8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en naderende deadline Kaderrichtlijn Water

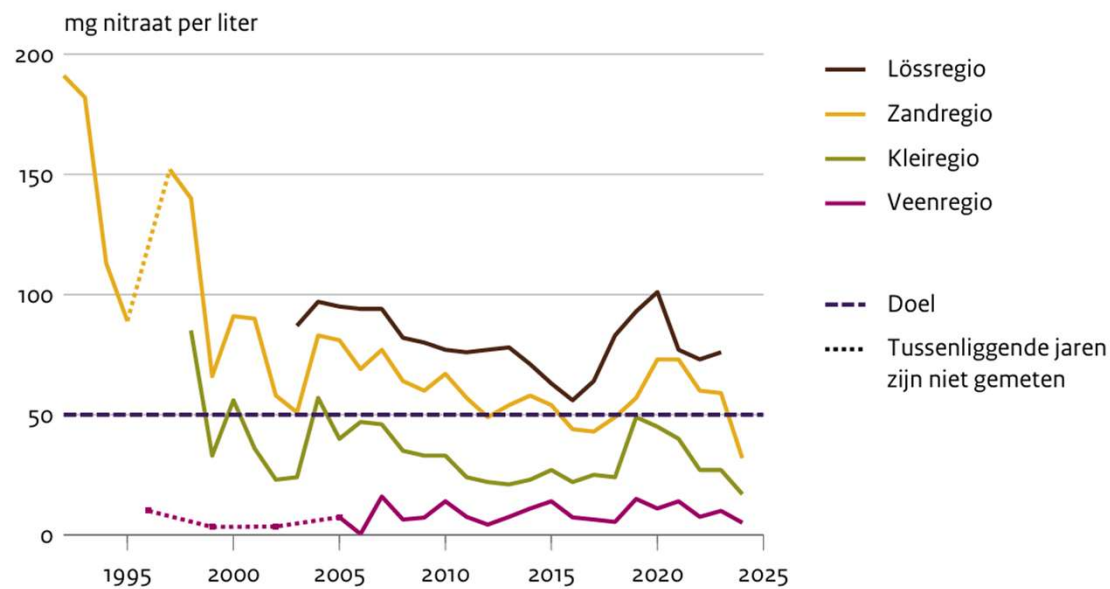
Toenemende risico's: drogere zomers, druk op de mestmarkt

Dreigende verplichte maatregelen:

- Verdere/generieke extensivering
- Verdere/generieke afbouw N-gebruiksnormen
- Teeltvrije zones
- Kalenderlandbouw
- Teeltverboden
- Verdere inperkingen gewasbeschermingsmiddelen

Nitraat in grondwater: opgave verschilt per regio

Nitraat in uitspoelend water onder landbouwbedrijven

Bron: RIVM Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM)

RIVM/sep25
www.clo.nl/nlo27116

Huidige problematiek vraagt om andere aanpak

- Generiek beleid van de afgelopen 15 jaar heeft de waterkwaliteit niet verbeterd
- Overheid zet in op verzwaring generieke maatregelen in het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn
- Maatregelen zorgen voor meer beperkingen (en kosten)
- Vicious circle van aanscherpingen mestbeleid zonder resultaten dreigt

→ **Eigen regie sector nodig om dit te doorbreken**

Doelsturing als meest effectieve aanpak

Doelsturing

- Niet (of minder) sturen via verplichte maatregelen, maar op het doel zelf
- Keuzevrijheid om te kiezen welke aanpak het best past bij de eigen bedrijfsvoering

Samen meten = samen weten = samen sturen

- Telers meten en sturen op emissies op het eigen bedrijf
- De ketens ondersteunen telers hierbij
- Ruimte voor vakmanschap, maar scherp op achterblijvers

→ **Geen kalenderlandbouw**

→ **Wel verantwoordelijkheid nemen**

Voorwaarden voor doelsturing

- Duidelijk doel** → Nitraat is eenduidig
- Goede indicator** → Nmin-residu voor nitraat
- Haalbaarheid** → Is er voldoende handelingsperspectief?

Nmin-residu (ammonium + nitraat)

Het zijn de stikstofvormen die opgenomen (kunnen) worden door het gewas

Het zijn de stikstofvormen van waaruit verreweg de meeste verliezen optreden

Sectoraanpak Nitraat

Doel

Nitraatrichtlijn

- Voldoen aan de nitraatnorm voor het **bovenste grondwater**

< 50 mg/l nitraat

Kaderrichtlijn Water

- Minimaal: geen afwenteling
- Maximaal: bijdragen aan kwaliteit **oppervlaktewater** (N en P)

Inzet BO Akkerbouw

Waarom zetten wij hier zo stevig op in?

- Waterkwaliteitsproblemen raken de hele keten
→ de hele keten (veredeling, teelt, handel, verwerking) is nodig voor de oplossing
- Doelsturing geeft vrijheid om zelf de aanpak te bepalen
→ vrijheid vraagt verantwoordelijkheid van de sector
- Om het doel te halen is nieuwe kennis nodig én uitvoeringskracht
→ als centraal platform voor akkerbouwketens en kenniscentrum voor akkerbouwers wil BO Akkerbouw hiermee aan de slag

Sectoraanpak Nitraat

3 pijlers

Sectoraanpak Nitraat

Kennis en
inzicht

Meten en
monitoren

Effectief sturen
op emissies

< 50 mg/l nitraat

Sectoraanpak Nitraat

Kennis en
inzicht

Meten en
monitoren

Effectief sturen
op emissies

- Ontwikkeling en verspreiding van **actuele kennis** over stikstofopname, gewasgroei, groenbemesters en de invloed van het eigen handelen op nitraatuitspoeling

Sectoraanpak Nitraat

Kennis en
inzicht

Meten en
monitoren

Effectief sturen
op emissies

- ▶ Op **perceelniveau** meten van **Nmin-residu** in het **najaar** op **0-90 cm** in de bodem
- ▶ Meten volgens een **geborgd meetprotocol**
- ▶ Op basis van een **3-jarig gemiddelde**
- ▶ **Drempelwaarde** per grondsoort en grondwatertrap

Doelsturing

Doel: 3-jarig gemiddelde Nmin-residu najaar onder de drempelwaarde

3-jarig gemiddelde op perceelniveau

- Dempen van de effecten van extreme weersomstandigheden
- Compensatie van uitspoelingsgevoelige met minder gevoelige gewassen

Sectoraanpak Nitraat

Kennis en
inzicht

Meten en
monitoren

Effectief sturen
op emissies

- ▶ Sturen op gerichte **emissiereductie** op perceelniveau
- ▶ Met ondersteuning vanuit de **ketenpartijen**
- ▶ Door onder andere **verbetering van de stikstofefficiëntie** in de akkerbouw, door bemesten naar behoefte, vanggewassen, rassenkeuze, etc.

Metingen najaar 2025

Op initiatief van sectoren en ketenpartijen >30.000 ha in 2025

- Inzicht voor telers, om beeld te krijgen wat deelname aan doelsturing betekent en waar nodig al te gaan sturen op minder emissie;
- Kennis en inzicht op sectorniveau, als basis voor onderzoek naar en beiden van handelingsperspectief.

Telers	→ aan de slag met Nmin-metingen najaar
Verwerkers	→ bieden op projectbasis vergoeding van Nmin-metingen
Teeltadviseurs	→ bieden bemestingsadvies op basis van Nmin-metingen
Regioprojecten	→ afstemming

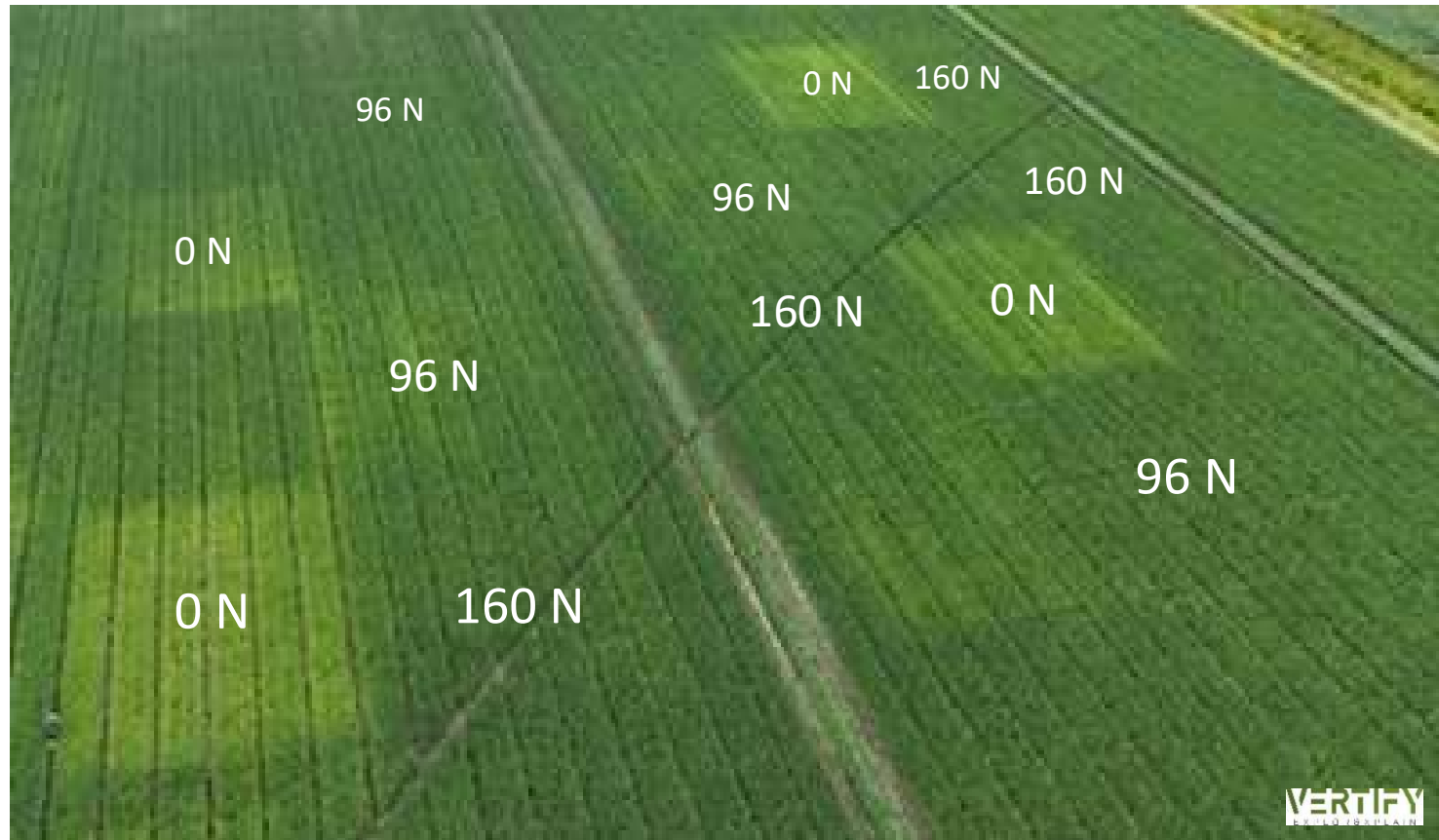

Bemestingsstrategie en Nmin-residu

Voorbeeld: Bemestingsproef zaaiuien - UIKC zandgrond Drenthe - 2025

Onderzoek naar effecten op opbrengst, kwaliteit, nutriëntenopname en Nmin-residu

- Verschillende N-giften
- Wel/geen organische mest
- Inzaai vanggewas (½ veldje)

Bemestingsstrategie en Nmin-residu

Voorlopige resultaten bemestingsproef zaaiuien - UIKC zandgrond Drenthe - 2025

Aanvoer werkzame N kg/ha	Opbrengst (in de maat, ton/ha)	N-opname bol = afvoer (kg N/ha)	Toename Nmin 0-90 tov onbemest - 19 sept, kort na de oogst	Nmin- residu 0-90 medio nov
0 Onbemest	59	89		?
160 Kunstmest	73	141	87	?
160 96 Drijfmest (138 totaal) 64 Kunstmest	71	129	103	?
96 Drijfmest (138 totaal)	76	128	43	?

Effect op mineralisatie, overige nutriënten, spore-elementen, organische stof, gewasweerbaarheid, ?

Voor bemesten naar behoefte is kennis en inzicht nodig!

- **Ga meten!**
- **Werk samen aan onderzoek en kennisbenutting**
 - Actualisatie N-opnamepatronen moderne rassen en teeltomstandigheden
 - Behoeftte aan mineralisatiecurves van nieuwe meststoffen (digestaat, mineralenconcentraat, gecomposteerde mest, etc)
 - Benut kennis en producten voor optimale bemesting naar behoefte
- **Werk samen aan doelsturing, zodat er meer ruimte komt voor vakmanschap**
 - Laat zien waar het al goed gaat!
 - Toch (te) hoge Nmin-residuwaarde? Ga / ondersteun gericht sturen op minder emissie

Vragen?

